

184. sz. Ajánlás

az otthon végzett munkáról

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája,

Amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa hívott össze Genfben, és amely 1996. június 4-én nyolcvanharmadik ülészakára ült össze,

Felidézve, hogy számos, a munkakörülményekre vonatkozó, általánosan alkalmazandó normákat tartalmazó nemzetközi munkaügyi Egyezmény és Ajánlás az otthoni munkát végző személyekre is alkalmazandó, és

Figyelembe véve, hogy az otthoni munkavégzést jellemző speciális körülmények kívánatossá teszik ezen Egyezmények és Ajánlások alkalmazásának javítását az otthoni munkát végző személyek esetében, kívánatossá teszik továbbá azok kiegészítését az otthon végzett munka speciális jellemzőit figyelembe vevő normákkal, és

Miután úgy határozott, hogy különböző javaslatokat fogad el az otthon végzett munkára vonatkozóan, amely kérdés az ülészak napirendjének negyedik pontjaként szerepelt, és

Miután úgy döntött, hogy ezeket a javaslatokat Ajánlás formájában adja közre,

a mai napon, 1996. június 20-án, elfogadja az alábbi Ajánlást, amely az "Otthon végzett munkáról szóló 1996. évi Ajánlás" néven idézhető:

I. FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK ÉS AZ ALKALMAZÁS HATÁLYA

1. A jelen Ajánlás szempontjából:

- (a) az „otthon végzett munka” kifejezés olyan munkavégzést jelent, amelyet olyan személy végez, akire az „otthoni munkát végző személy” megjelölés alkalmazandó,
 - (i) aki otthonában, vagy a saját maga által választott más helyen, ami nem a munkáltató munkahelye;
 - (ii) díjazásért;
 - (iii) olyan munkát végez, amely a munkáltató által meghatározott termék előállítására vagy szolgáltatás nyújtására irányul, függetlenül attól, hogy ki bocsátja rendelkezésre a felhasznált eszközöket, anyagokat vagy egyéb inputokat, amennyiben az említett személy nem rendelkezik olyan fokú önállósággal és gazdasági függetlenséggel, amely alapján a nemzeti törvények, rendelkezések vagy bírósági határozatok független munkavállalóként határoznák meg;
- (b) az alkalmazotti státuszban lévő személyek nem válnak a jelen Ajánlás értelmében otthoni munkát végző személlyé pusztán azért, hogy alkalmanként otthon, és nem megszokott munkahelyükön végzik alkalmazotti munkájukat;

(c) a „munkáltató” kifejezés olyan természetes vagy jogi személyt jelent, aki üzleti tevékenysége során közvetlenül, vagy közvetítő útján – függetlenül attól, hogy a nemzeti jogszabályok rendelkeznek-e a közvetítőkről – otthon végzendő munkára ad megbízást.

2. A jelen Ajánlás minden olyan személyre vonatkozik, aki az 1. bekezdésben foglalt meghatározásnak megfelelő otthoni munkát végez.

II. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

3. (1) Minden tagállamnak a nemzeti törvényekkel és gyakorlattal összhangban ki kell jelölnie egy hatóságot vagy hatóságokat, akik felelősek az Egyezmény 3. cikkében hivatkozott, az otthon végzett munkára vonatkozó nemzeti politika kialakításáért és végrehajtásáért.

(2) Amennyire lehetséges, az említett nemzeti politika kialakításában és végrehajtásában ki kell használni a tripartit testületeket vagy a munkáltatók és munkavállalók szervezeteit.

(3) Amennyiben nincsenek az otthoni munkát végző személyeknek vagy munkáltatóiknak saját szervezeteik, az (1) albekezdésben említett hatóságnak vagy hatóságoknak megfelelő intézkedéseket kell foganatosítaniuk, amelyek lehetővé teszik, hogy ezek a munkavállalók és munkáltatók kifejezzék véleményüket az említett nemzeti politikáról és a végrehajtását szolgáló intézkedésekről.

4. Részletes információkat kell gyűjteni és azokat frissíteni, ideértve a nemek, az otthon végzett munka mértéke és jellemzői alapján osztályozott adatokat, abból a célból, hogy azok az otthon végzett munkával kapcsolatos nemzeti politika és a végrehajtását szolgáló intézkedések alapjául szolgáljanak. Ezeket az információkat nyilvánosságra kell hozni és a nyilvánosság számára hozzáférhetővé kell tenni.

5. (1) Az otthoni munkát végző személyt írásban vagy a nemzeti törvényekkel és gyakorlattal összhangban lévő más megfelelő módon tájékoztatni kell foglalkoztatásának specifikus feltételeiről.

(2) Ennek a tájékoztatásnak különösképpen az alábbiakra kell kiterjednie:

- (a) a munkáltató és a közvetítő, ha van ilyen, neve és címe;
- (b) a bérskála vagy a díjazás mértéke és a kiszámítás módjai; és
- (c) a munkavégzés típusa.

III. AZ OTTHON VÉGZETT MUNKA ELLENŐRZÉSE

6. Az illetékes hatóságnak nemzeti és, ahol az helyénvaló, regionális, ágazati vagy helyi szinteken nyilvántartást kell vezetnie az otthoni munkát végző személyek munkáltatóiról és az ilyen munkáltatók által alkalmazott közvetítőkről. Ennek érdekében az ilyen hatóságnak meg kell határoznia, hogy milyen jellegű információt kötelesek a munkáltatók közölni vagy a hatóság rendelkezésére bocsátani.

7. (1) A munkáltatókat kötelezni kell arra, hogy az illetékes hatóságnak bejelentsek, amikor első alkalommal otthon végzett munkára adnak megbízást.

(2) A munkáltatóknak nyilvántartást kell vezetniük minden, általuk alkalmazott otthoni munkát végző személyről, nemek szerinti megosztásban.

(3) A munkáltatóknak továbbá nyilvántartást kell vezetniük azokról a feladatokról is, amelyekkel az otthoni munkát végző személyt megbízzák. A nyilvántartásnak tartalmaznia kell:

- (a) a feladat elvégzésének határidejét;
- (b) a díjazás mértékét;
- (c) az otthoni munkát végző személynél felmerült költségeket, amennyiben vannak ilyenek és a költségtérítésképpen visszatérített összeget;
- (d) a nemzeti törvényeknek és rendelkezéseknek megfelelően eszközölt bármilyen levonásokat; és
- (e) a kifizetendő bruttó jövedelmet és a kifizetett nettó jövedelmet, a kifizetés időpontjával együtt.

(4) A (3) albekezdésben említett nyilvántartás egy példányát át kell adni az otthoni munkát végző személynek.

8. Ameddig az adatvédelemre vonatkozó nemzeti törvényekkel és rendelkezésekkel összeegyeztethető, a munkaügyi felügyelők vagy az otthon végzett munkára vonatkozó rendelkezések betartásával megbízott más tisztviselők számára lehetővé kell tenni az otthonnak vagy más magánterületnek a munkavégzés helyszínéül szolgáló részébe történő belépést.

9. Az otthon végzett munkára vonatkozó törvények és rendelkezések súlyos vagy ismétlődő megsértése esetén megfelelő intézkedéseket kell hozni, beleértve az otthoni munkával történő megbízásnak lehetséges betiltását, a nemzeti törvényekkel és gyakorlattal összhangban.

IV. ALSÓ KORHATÁR

10. A foglalkoztatás vagy munka alsó korhatárára vonatkozó nemzeti törvények és rendelkezések vonatkoznak az otthon végzett munkára.

V. A SZERVEZKEDÉSI JOG ÉS A KOLLEKTÍV TÁRGYALÁSI JOG

11. A következőkre vonatkozó törvényi vagy adminisztratív korlátozásokat, vagy egyéb akadályokat:

- (a) az otthoni munkát végző személyek joga a saját szervezetek felállítására vagy a saját maguk által választott munkavállalói szervezetekhez való csatlakozásra, valamint az ilyen szervezetek tevékenységeiben való részvételre; és
- (b) az otthoni munkát végző személyek szervezkedési joga szakszervezeti szövetségekhez vagy konföderációkhoz történő csatlakozás esetén,

fel kell tární és meg kell szüntetni.

12. Intézkedéseket kell hozni a kollektív tárgyalások, mint az otthoni munkát végző személyek munkafeltételeinek és körülményeinek meghatározására szolgáló eszköznek előmozdítása érdekében.

VI. DÍJAZÁS

13. Az otthon végzett munkáért járó minimálbért a nemzeti törvényekkel és gyakorlattal összhangban rögzíteni kell.

14. (1) Lehetőség szerint az otthon végzett munkáért járó díjazás mértékét kollektív tárgyalás útján kell rögzíteni, vagy annak hiányában:

- (a) az illetékes hatóság döntése alapján a legrepresentatívabb munkáltatói és munkavállalói szervezetekkel és az otthoni munkát végző személyekkel és az otthoni munkát végző személyek munkáltatóival foglalkozó szervezetekkel történő konzultáció után, ahol az utóbbi szervezetek nem léteznek, az otthoni munkát végző személyek és az otthoni munkát végző személyek munkáltatóinak képviselőivel kell konzultálni; vagy
- (b) más, megfelelő bér-megállapítási eljárás alkalmazásával a nemzeti, ágazati vagy helyi szinteken.

(2) Ahol a fenti (1) albekezdés módszereivel nem rögzítették a díjazás mértékét, az otthoni munkát végző személy és a munkáltató közötti megállapodás révén állapítsák meg a díjazást.

15. Darabbérben fizetett, konkrét munka esetén az otthoni munkát végző személy díjazásának mértéke legyen összehasonlítható a munkáltató vállalatánál dolgozó munkavállaló díjazásával, amennyiben nincs ilyen munkavállaló, az érintett tevékenységi körben és régióban működő más vállalat szolgáljon alapul.

16. Az otthoni munkát végző személyek részesüljenek kártérítésben a következők esetén:

- (a) a munkájukkal kapcsolatban felmerült költségek, például az energia és a víz, a kommunikáció és az eszközök és felszerelés fenntartása; és
- (b) az eszközök és felszerelés fenntartására, a szerszámok cseréjére, a válogatásra, a kicsomagolásra, a csomagolásra és hasonló műveletekre fordított idő.

17. (1) A bérek védelmére vonatkozó nemzeti törvények és rendelkezések vonatkozzanak az otthoni munkát végző személyekre.

(2) Nemzeti törvényeknek és rendelkezéseknek kell biztosítania, hogy előre megállapított kritériumok alapján történjen a levonás, és ezek védjék az otthoni munkát végző személyeket a hibás munkavégzés vagy az elrontott anyag miatt történő, nem megalapozott levonások ellen.

(3) Az otthoni munkát végző személyeknek minden egyes elvégzett megbízás leszállításakor vagy az egy hónapot meg nem haladó rendszeres időközönként kell fizetni.

18. Ahol közvetítőt alkalmaznak, a közvetítő és a munkáltató legyen közösen és kölcsönösen felelős az otthoni munkát végző személyeknek járó díjazás kifizetéséért, a nemzeti törvényekkel és gyakorlattal összhangban.

VII. MUNKAVÉDELEM ÉS MUNKAEGÉSZSÉGÜGY

19. Az illetékes hatóság biztosítsa a munkáltatók és az otthoni munkát végző személyek által betartandó biztonsági és egészségügyi rendszabályokra és óvintézkedésekre vonatkozó irányelvekről szóló ismeretek terjesztését. Ahol az a gyakorlatban lehetséges, ezeket az irányelveket az otthoni munkát végző személyek által ismert nyelvekre le kell fordítani.

20. A munkáltatóktól meg kell követelni, hogy

- (a) nyújtsanak információt az otthoni munkát végző személyeknek a kiadott munkával kapcsolatos bármilyen veszélyről, amelyet ismernek vagy amelyet ismerniük kellene, valamint a hozott elővigyázatossági intézkedésekről, és ahol szükséges, lássák el őket a megfelelő képzéssel;
- (b) biztosítsák, hogy az otthoni munkát végző személyeknek átadott gépek, szerszámok vagy más berendezések megfelelő biztonsági eszközökkel vannak ellátva, és tegyenek megfelelő lépéseket annak érdekében, hogy azokat megfelelően karbantartsák; és
- (c) az otthoni munkát végző személyeket ingyenesen lássák el a szükséges egyéni védőfelszerelésekkel.

21. Az otthoni munkát végző személyektől meg kell követelni, hogy:

- (a) eleget tegyenek az előírt munkabiztonsági és munkaegészségügyi intézkedéseknek;
- (b) megfelelő módon gondoskodjanak saját biztonságukról és egészségükről, valamint azokéről, akiket cselekedeteik vagy munkavégzési hiányosságaik - beleértve a rendelkezésükre bocsátott anyagok, gépek, szerszámok és egyéb berendezések megfelelő használata - érinthetnek.

22. (1) A nemzeti feltételekkel és gyakorlattal összhangban álló módon meg kell védeni a jogtalan következményektől azokat az otthoni munkát végző személyeket, akik megtagadják az olyan munka elvégzését, amellyel kapcsolatban ésszerű indokuk van feltételezni, hogy az azonnali és komoly veszélyt jelent egészségükre. Az otthoni munkát végző személynek késlekedés nélkül jelentenie kell a helyzetet a munkáltatónak.

(2) Az otthoni munkát végző személy, családja vagy a közösség egészségét vagy biztonságát fenyegető komoly veszély esetén, a munkaügyi felügyelő vagy más állami munkabiztonsági hivatalnok által meghatározott módon az otthoni munkavégzés folytatását be kell tiltani, amíg megfelelő intézkedéseket nem hoztak a helyzet megoldása érdekében.

VIII. MUNKAIDŐ, PIHENŐIDŐ ÉS SZABADSÁG

23. Az otthoni munkafeladat elvégzésére kiszabott határidő nem foszthatja meg az otthoni munkát végző személyt attól a lehetőségtől, hogy a más munkavállalókéval összehasonlítható napi és heti pihenőidővel rendelkezzen.

24. Nemzeti törvények és rendelkezések határozzák meg azokat a feltételeket, amelyek értelmében az otthoni munkát végző személyek jogosultak, más munkavállalókhöz hasonlóan, a fizetett állami ünnepekre, évi fizetett szabadságra és fizetett betegszabadságra.

IX. TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS ÉS AZ ANYASÁG VÉDELME

25. Az otthoni munkát végző személyek részesüljenek társadalombiztosítási védelemben. Ez a következő módokon történhet:

- (a) a fennálló társadalombiztosítási intézkedések kiterjesztése az otthoni munkát végző személyekre;
- (b) a társadalombiztosítási rendszerek átalakítása annak érdekében, hogy azok az otthoni munkát végző személyekre is kiterjedjenek; vagy
- (c) speciális rendszerek vagy alapok kialakítása az otthoni munkát végző személyek számára.

26. Az anyaság védelme területén meglévő nemzeti törvények és rendelkezések vonatkozzanak az otthoni munkát végző személyekre.

X. VÉDELEM A MUNKAVISZONY MEGSZÜNTETÉSE ESETÉN

27. A munkaviszony megszüntetése esetén az otthoni munkát végző személyek ugyanarra a védelemre jogosultak, mint a többi munkavállaló.

XI. VITÁS KÉRDÉSEK MEGOLDÁSA

28. Az illetékes hatóság biztosítsa, hogy megfelelő mechanizmusok állnak rendelkezésre az otthoni munkát végző személy és a munkáltató, vagy a munkáltató által alkalmazott közvetítő közötti vitás kérdések megoldására.

XII. AZ OTTHONI MUNKA VÉGZÉSRE VONATKOZÓ PROGRAMOK

29. (1) Az összes tagállamnak a munkáltatói és munkavállalói szervezetekkel együttműködésben programokat kell támogatnia és előmozdítania, amelyek:

- (a) tájékoztatást nyújtanak az otthoni munkát végző személyeknek jogaikkal és a számukra elérhető segítség formáival kapcsolatban;
- (b) felhívják a munkáltatói és munkavállalói szervezetek, a nem kormányzati szervezetek és a közvélemény figyelmét az otthon végzett munkával kapcsolatos kérdésekre;
- (c) előmozdítják az otthoni munkát végző személyek szervezkedését az általuk kiválasztott szervezetekben, beleértve a szövetkezeteket;
- (d) képzést nyújtanak az otthoni munkát végző személyek készségeinek, termelékenységének, foglalkoztatási lehetőségeinek és jövedelemszerző kapacitásának fejlesztése érdekében (beleértve a nem hagyományos készségeket, a vezetői és tárgyalási technikákat);

- (e) a munkavállaló otthonához lehető legközelebbi helyen nyújtanak olyan képzést, amely nem követeli meg a résztvevőktől a szükségtelen, formális végzettséget;
- (f) javítják az otthoni munkát végző személyek munkabiztonságát és munkaegészségügyi körülményeit, például azáltal, hogy segítik hozzáférésüket biztonságos és jó minőségű felszereléshez, szerszámokhoz, nyersanyaghoz és más alapvető anyagokhoz;
- (g) támogatják az otthoni munkát végző személyek számára központok és hálózatok kialakítását annak érdekében, hogy ellássák őket információval, szolgáltatásokat nyújtsanak számukra és csökkentsék elzártságukat;
- (h) támogatják hitelhez való jutásukat, javítják lakáskörülményeiket és a számukra járó gyermekellátás színvonalát; és
- (i) hozzájárulnak ahhoz, hogy az otthon végzett munkát valódi munkatapasztalatként ismerjék el.

(2) A fenti programokhoz való hozzáférést a mezőgazdasági otthoni munkát végző személyek számára is biztosítani kell.

(3) Speciális programokat kell kialakítani a gyermekmunka eltörlése érdekében az otthon végzett munka területén.

XIII. INFORMÁCIÓHOZ JUTÁS

30. Ahol az a gyakorlatban megvalósítható, az otthoni munkát végző személyek jogaira és védelmére, és a munkáltatók otthoni munkát végző személyek iránti kötelezettségeire valamint a 29. bekezdésben említett programokra vonatkozó információt az otthoni munkát végző személyek által ismert nyelveken kell közölni.